HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

גמ' שמעתי. מאימתי נאמרת: **ר' שמעון פוטר.** מלמד שלא נתנו: **שחיטה שחיטה לשוה.** בשלמים כגון הא למקטיר בשלמים להא ממעיין נאמרו כולן: **למאי פעור ר"ש שחיטה לרעוה.** לשלמים היא: **וכי תימא קסבר ר"ש עגלה בשחיטה בעי.** לכפרתה והויא לה שחיטה שהיה לרועה לשלמים (ו) ומשמע דשחיטה במקום עריפה קיימא: (ז) **הכשר בפרה.** בפרה מלמד: **אינה כן.** (ח) בשמש מלמד שלא עריפה אמאי: **מתניתין מנא לה.** (ט) מלוי דכתיב לא פליגי רבנן שם עד שלא נערפה תלא ותניא רבנן שם עד שלא נערפה תלא **ותניא בעבד: הא איפסרה מחיים.** כשירדה לנחל איתן: **עד שלא נרעיה נעריפה.** שלא ירדה לנחל איתן: **משנערפה מקבר במקומה.** נערפה אין לא נערפה לא: **תנאי היא.** מי לתורה מחיים מי לא לתנות דבי רבי ישמעאל **סבר מחיים לתורה: מכשיר בפנים.** שם מלוטע: **מלפר.** (י) מטותת ומשמות: **מכשיר בחון.** לפרי מלוטע: **מלפר בחון.** שעיר המשתלח ועגלה ערופה: **מה מכשיר לחמור בפנים עשה בו מכשיר.** שם מלוטע כמלפר מטותת ומשמות: **אף מכשיר ומלפר לחמור בחון עשה בו מכשיר.** לפרי מלוטע לתקורין מכשיר מחיים כמלפר בשעיר המשתלח ועגלה ערופה. **גלמא** סבירא ליה דעגלה ערופה מחיים לתורה דכי היכי דגמר מכשיר ממלפר (יא) יליף מלפר ממלפר עגלה משעיר ושעיר ולמי לתור מחיים כשאר קדשים. והכי מפרש במסכת קדושין **בשלמי** הציבור שם מקדש (דף מ.): **מתני' עד שלקנם** (יב) **נצים שפפק.** ושאר ימות השנה הוא לתיכא למימר נפקא שפפק שמא מטו (יג) או שוס עון או נאו מאן **מצל** השמש ליכא למימר להא לא ביפרה (יג) ספיקתה תנאי היא (יד) דתניא נאמר מכשיר ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחון מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו מכשיר בכפר אף מכשיר (טו) [ומכפר] האמור בחון עשה מכשיר בכפר: **מתני'** (טז) ר"א אומר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום ובכל (יז) עת שירצה הוא היה נקרא אשם חסידים אמרו עליו על בבא בן בוטא שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום חוץ מאחר יום כיפורים יום אחד אמר (יח) המעון הזה אילו היו מניחין לי הייתי מביא אלא אומרים לי המתין עד שתכנס (יט) [לבית] הספק (כ) וחכ"א אין מביא אשם תלוי אלא על (כא) שזדונו כרת ושגגתו חטאת (כב) חייבי חטאות ואשמות ודאין שעבר עליהן יום הכיפורים חייבין להביא לאחר יום הכיפורים (כג) וחייבי אשמות תלויין פטורין (כד) מי שבא (כה) בידו ספק עבירה ביוה"כ אפילו עם חשיכה פטור שכל היום מכפר האשה שיש עליה חטאת העוף ספק ועבר עליה יוה"כ חייבת להביא לאחר יום הכיפורים מפני (כו) שהיא (כז) מכשרת לאכול בזבחים (כח) חטאת העוף הבאה על הספק אם משנמלקה נודע (כט) (כט) תקבר: **גמ'** מ"ט דר' אליעזר אי ס"ד חובה היא (ל) מתיידע ליה אמאי מייתי חטאת אלא ש"מ נדבה היא ורבנן עולה ושלמים הוא דאתו בנדר ונדבה אבל חטאת ואשם חובה נינהו ואשם תלוי הינו טעמא דמייתי מקמי דמתידע ליה להחן עליו דהתורה חסה על גופן של ישראל א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי דילמא אשם תלוי כעולה ושלמים (לא) מה עולה ושלמים דאתו בחובה (לב) ואתו בנדבה אשם תלוי נמי דאתי בחובה אתי נמי בנדבה א"ל עולה ושלמים עיקר בנדבה כתיבי אשם תלוי עיקר בחובה כתיב (לג) תני רבי (לד) חייא קמיה דרבא אשם

(א) א"ר ינאי גבול שמעתי בה ושכחתי ונסבין חברייא למימר (א) יירידתה לנחל איתן אוסרתה אמר רב המנונא מנא אמינא לה (ב) דתנן השוחט פרת חטאת ושור הנסקל ועגלה ערופה ר"ש פוטר וחכמים (ג) מחייבין בשלמא לדידי דאמינא מחיים בהא פליגי ר"ש ורבנן דר"ש סבר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה ורבנן אמרי שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה אלא אי אמרת לאחר עריפה אמאי פטר ר"ש (ד) שחיטה ראויה היא וכי תימא סבר ר"ש עגלה בשחיטה כשרה (ה) והתנן בפרה בפסול בעגלה (ו) ערופה פסול בפרה כשר בעגלה ערופה פרה בשחיטה כשרה בעריפה פסולה עגלה בעריפה כשרה בשחיטה פסולה אישתיק לבתר דנפק אמר מאי טעמא לא אמינא ליה דר"ש סבר עגלה בשחיטה כשירה ורב המנונא אמר לך לא נשתמיט תנא דנשמעינן עגלה בשחיטה כשרה דתימא ר"ש היא אמר רבא מנא אמינא לה מדתנן (ז) עגלה ערופה אינה כן (ח) עד שלא נערפה תצא ותרעה בעדר ואי אמרת מחיים אמאי תצא ותרעה בעדר הא איתסרא לה מחיים תני עד שלא נראית לעריפה אימא סיפא משנערפה תקבר במקומה תני משנראית לעריפה אם כן אימא סיפא שעל הספק באה מתחלה כיפרה ספיקה והלכה לה ואי מחיים עדיין לא ביפרה (ט) ספיקתה תנאי היא (י) דתניא נאמר מכשיר ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחון מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו מכשיר בכפר אף מכשיר (יא) [ומכפר] האמור בחון עשה מכשיר בכפר: **מתני'** (יב) ר"א אומר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום ובכל (יג) עת שירצה הוא היה נקרא אשם חסידים אמרו עליו על בבא בן בוטא שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום חוץ מאחר יום כיפורים יום אחד אמר (יד) המעון הזה אילו היו מניחין לי הייתי מביא אלא אומרים לי המתין עד שתכנס (טו) [לבית] הספק (טז) וחכ"א אין מביא אשם תלוי אלא על (יז) שזדונו כרת ושגגתו חטאת (יח) חייבי חטאות ואשמות ודאין שעבר עליהן יום הכיפורים חייבין להביא לאחר יום הכיפורים (יט) וחייבי אשמות תלויין פטורין (כ) מי שבא (כא) בידו ספק עבירה ביוה"כ אפילו עם חשיכה פטור שכל היום מכפר האשה שיש עליה חטאת העוף ספק ועבר עליה יוה"כ חייבת להביא לאחר יום הכיפורים מפני (כב) שהיא (כג) מכשרת לאכול בזבחים (כד) חטאת העוף הבאה על הספק אם משנמלקה נודע (כה) (כה) תקבר: **גמ'** מ"ט דר' אליעזר אי ס"ד חובה היא (כו) מתיידע ליה אמאי מייתי חטאת אלא ש"מ נדבה היא ורבנן עולה ושלמים הוא דאתו בנדר ונדבה אבל חטאת ואשם חובה נינהו ואשם תלוי הינו טעמא דמייתי מקמי דמתידע ליה להחן עליו דהתורה חסה על גופן של ישראל א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי דילמא אשם תלוי כעולה ושלמים (כז) מה עולה ושלמים דאתו בחובה (כח) ואתו בנדבה אשם תלוי נמי דאתי בחובה אתי נמי בנדבה א"ל עולה ושלמים עיקר בנדבה כתיבי אשם תלוי עיקר בחובה כתיב (כט) תני רבי (ל) חייא קמיה דרבא אשם

אמא' פטר ר"ש שחיטה ראויה היא. הקשה הר"ר משה (לא) לימני דשמט ומחט"כ ערפה (ט) דלעיל"ת זו היא שחיטתה כדלמיתת (יומא דף סד.) דמייתו לגוף זו היא שחיטתו ויש לומר דמכל מקום לא היה לו לתנות (לב) נקרות ושחיטה דשמט מין בנקרות"ת ושחיטה רק בעי לשחוטי היא מחוסר זמן במשמלת: **הא איתסרא לה מחיים.** (לג) ופ"ת ומה שכן והרי משה ולמי לתורה עד שלא נערפה תצא ותרעה בעדר ואי אמרת משה ולמי לתורה עד שלא נעבדה עגלה ערופה (ל) קשה ומנלן דמיתסרא מחיים אימא דילמא משעגלה ערופה ולפרוי מלוטע נלמדים לשחר שחיטה ושחיטה אלא אי אמרת לאחר עריפה מתסרא כיפר ומה כן למיתסר מחיים גם אחר שנוטע בחיסור הרחמן עומדת: **תנא'** היא נאמר מכשיר ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחון עשה מכשיר. פירוש לפרוי מלוטע כמכפר עגלה ערופה (ו) קשה ומנלן דמיתסרא מחיים אימא דילמא משעגלה ערופה ולפרוי מלוטע נלמדים לשחר שחיטה ושחיטה וכן קשיא פרק החיש מקדש (קדושין דף נז. ושם) דמייתי מינה לפרוי מלוטע ומיתסרי מחיים ונקטינן פירש כאן אלמא משעגלה ערופה ומשעיר המשתלח ולמי לתור מחיים כשאר קדשים ולומר דמכשיר במחן ומקמת ספרים מוה כתיב וס"פ לף במחן עשה מכשיר (לד) משלמת ללמוד שהשה כשאר עגלה ערופה (שם) שעיר המשתלח (חולין שם). **בפנים עשה בו מכשיר מכפר.** לף חילק בין לפרוי מלוטע ללמד לתמות (קדושין שם) כל מיני כפרות ופוכרת שהרי גם המכפרין קרבים מאחורין שלהן (חולין שם). **בחון עשה מכשיר.** לפרים, כמכפר. שעיר המשתלח, לתמר במחט, דבעי לקר לפר בשם, שבאחת שיפול הגורל לשם יהיה לקר לעזאזל (שם). **מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום.** שלף לך לתם שיהו עומד בספק תמת (בזבחים עג.). שבכל יום הוא עומד בספק תמת שלו ונקפו שמא תמת ומלינו שהכשיר בכמוב לשם תלוי לקיבל ונלמוד היכ להוסיף בספק תמת בעלים, והלי נמי לתן סהלי לכל יומא בספק תמת קלי (חולין מא:). **המעון הזה.** שנוטה (לעיל ח.). כמיש המקדש נקנט (רשב"ם ב"ב קסו:). **המתין עד שתכנס לבית הספק.** כלומר המתן עד למחר שיש תמת בספק שמא תמת היום, שכל מלאי יום הכפורים אין לאוכל בספק אחד, דשמא יכפר עליו יום הכפורים מיני שמאת תלויין שעבר עליהן יום הכפורים על ספק, כדאמרינן בפרק ב' מתות (לעיל יח.). **וחייבי אשמות תלויין פטורין.** דיום הכפורים מכפר עליהן (יומא פה:).

וכן ר"ל בסוגיא דהסם:

משה

ונסבין חברייא למימר. ומקשינן מדשמעה למימר. **ומקשינן** התם (בזבחים שם). **מכשיר** בני הישיבה. **ירידתה לנחל איתן.** לשון הגמרא לה שם שריפה איתן. ויש הגורסים לה שם שריפה **ואוסרתה.** עגלה ערופה אינה כן. **עגלה ערופה אינה כן.** לשם תלוי לרבנן, דשם עד שלא נערפה נמלא שהורט בעבר (לעיל כב:). **כשפר מולין** (סוטה מז. חולין פב.). **והלי** תנא לית ליה הכי דתמיהין בכמה חיכמי עגלה ערופה ולמקרת מחיים ולירידתה לנחל איתן **ואומרה.** (סוטה שם). **נאמר מכשיר ומכפר בפנים.** מכשיר בפנים, לשם מלוטע (קדושין שם). **ומנלן** (חולין קמ.). **ומטותת** מחוסרי כפרה **דיוצן ויולדות** שלהן בלין שלא להכשירן (חולין שם) **דכתיב** מכפר בפרים, כל מטותת ומשמות (שם). כל הקרבנות (קדושין שם). **ונאמר מכשיר ומכפר בחון.** מכשיר במחן, לפרי מלוטע שהן לעזאזל (חולין שם). לפרי מלוטע מכשירי במחן הן, שהרי מחן לעיר עשית מלוטה ולהכשיר את המלוטע (קדושין שם) מכפר במחן, עגלה ערופה (שם) שעיר המשתלח (חולין שם). **בפנים עשה בו מכשיר מכפר.** לף חילק בין לשם מלוטע ללמד לתמות (קדושין שם) כל מיני כפרות ופוכרת שהרי גם המכפרין קרבים מאחורין שלהן (חולין שם). **בחון עשה מכשיר.** לפרים, כמכפר. שעיר המשתלח, לתמר במחט, דבעי לקר לפר בשם, שבאחת שיפול הגורל לשם יהיה לקר לעזאזל (שם). **מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום.** שלף לך לתם שיהו עומד בספק תמת (בזבחים עג.). שבכל יום הוא עומד בספק תמת שלו ונקפו שמא תמת ומלינו שהכשיר בכמוב לשם תלוי לקיבל ונלמוד היכ להוסיף בספק תמת בעלים, והלי נמי לתן סהלי לכל יומא בספק תמת קלי (חולין מא:). **המעון הזה.** שנוטה (לעיל ח.). כמיש המקדש נקנט (רשב"ם ב"ב קסו:). **המתין עד שתכנס לבית הספק.** כלומר המתן עד למחר שיש תמת בספק שמא תמת היום, שכל מלאי יום הכפורים אין לאוכל בספק אחד, דשמא יכפר עליו יום הכפורים מיני שמאת תלויין שעבר עליהן יום הכפורים על ספק, כדאמרינן בפרק ב' מתות (לעיל יח.). **וחייבי אשמות תלויין פטורין.** דיום הכפורים מכפר עליהן (יומא פה:).

מוסף רש"י

ונסבין חברייא למימר. ומקשינן התם מדשמעה למימר (בזבחים שם). מכשיר בני הישיבה. ירידתה לנחל איתן. כלומר נמי הישיבה. אוסרתה. כלומר נמי הישיבה. אינה כן. עגלה ערופה אינה כן. לשם תלוי לרבנן, דשם עד שלא נערפה נמצא שהורט בעבר (לעיל כב:). כשפר מולין (סוטה מז. חולין פב.). והלי תנא לית ליה הכי דתמיהין בכמה חיכמי עגלה ערופה ולמקרת מחיים וירידתה לנחל איתן ואומרה. (סוטה שם). נאמר מכשיר ומכפר בפנים. מכשיר בפנים, לשם מלוטע (קדושין שם). ומנלן (חולין קמ.). ומטותת מחוסרי כפרה דיוצן ויולדות שלהן בלין שלא להכשירן (חולין שם) דכתיב מכפר בפרים, כל מטותת ומשמות (שם). כל הקרבנות (קדושין שם). ונאמר מכשיר ומכפר בחון. מכשיר במחן, לפרי מלוטע שהן לעזאזל (חולין שם). לפרי מלוטע מכשירי במחן הן, שהרי מחן לעיר עשית מלוטה ולהכשיר את המלוטע (קדושין שם) מכפר במחן, עגלה ערופה (שם) שעיר המשתלח (חולין שם). **בפנים עשה בו מכשיר מכפר.** לף חילק בין לשם מלוטע ללמד לתמות (קדושין שם) כל מיני כפרות ופוכרת שהרי גם המכפרין קרבים מאחורין שלהן (חולין שם). **בחון עשה מכשיר.** לפרים, כמכפר. שעיר המשתלח, לתמר במחט, דבעי לקר לפר בשם, שבאחת שיפול הגורל לשם יהיה לקר לעזאזל (שם). **מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום.** שלף לך לתם שיהו עומד בספק תמת (בזבחים עג.). שבכל יום הוא עומד בספק תמת שלו ונקפו שמא תמת ומלינו שהכשיר בכמוב לשם תלוי לקיבל ונלמוד היכ להוסיף בספק תמת בעלים, והלי נמי לתן סהלי לכל יומא בספק תמת קלי (חולין מא:). **המעון הזה.** שנוטה (לעיל ח.). כמיש המקדש נקנט (רשב"ם ב"ב קסו:). **המתין עד שתכנס לבית הספק.** כלומר המתן עד למחר שיש תמת בספק שמא תמת היום, שכל מלאי יום הכפורים אין לאוכל בספק אחד, דשמא יכפר עליו יום הכפורים מיני שמאת תלויין שעבר עליהן יום הכפורים על ספק, כדאמרינן בפרק ב' מתות (לעיל יח.). **וחייבי אשמות תלויין פטורין.** דיום הכפורים מכפר עליהן (יומא פה:).

שיטה מקובצת

(א) ר"ש. עי' תוס' מנחות (דף קא ע"ב): (ב) בעגלה כשר בעגלה פסול בפרה על תיבת ערופה נרשם קו מלמעלה להורות כי לפ"ד ראוי למחקו ובמשנה בחולין ליתא תיבה זו: (ג) כיפרה ספיקה תנאי היא ותנא דבי רבי ישמעאל נאמר עיין בערוך ערך יד א מיי' פ"י מהל' רוצח ושמירת נפש הלכה ו:

סו ב מיי' פי"ב מהל' שחיטה הלכה ו:

סז ג מיי' פ"י מהלכות רוצח ושמירת נפש הלכה ח:

יז ד מיי' פ"ח מהל' שגגות הלכה ג:

יח ה מיי' פ"ע מהל' שגגות הלכה טו:

יט ו מיי' פ"ח מהל' פסולי המוקדשין הלכה יב:

ונסבין חברייא למימר. ומקשינן התם מדשמעה למימר (בזבחים שם). מכשיר בני הישיבה. ירידתה לנחל איתן. כלומר נמי הישיבה. אוסרתה. כלומר נמי הישיבה. אינה כן. עגלה ערופה אינה כן. לשם תלוי לרבנן, דשם עד שלא נערפה נמצא שהורט בעבר (לעיל כב:). כשפר מולין (סוטה מז. חולין פב.). והלי תנא לית ליה הכי דתמיהין בכמה חיכמי עגלה ערופה ולמקרת מחיים וירידתה לנחל איתן ואומרה. (סוטה שם). נאמר מכשיר ומכפר בפנים. מכשיר בפנים, לשם מלוטע (קדושין שם). ומנלן (חולין קמ.). ומטותת מחוסרי כפרה דיוצן ויולדות שלהן בלין שלא להכשירן (חולין שם) דכתיב מכפר בפרים, כל מטותת ומשמות (שם). כל הקרבנות (קדושין שם). ונאמר מכשיר ומכפר בחון. מכשיר במחן, לפרי מלוטע שהן לעזאזל (חולין שם). לפרי מלוטע מכשירי במחן הן, שהרי מחן לעיר עשית מלוטה ולהכשיר את המלוטע (קדושין שם) מכפר במחן, עגלה ערופה (שם) שעיר המשתלח (חולין שם). **בפנים עשה בו מכשיר מכפר.** לף חילק בין לשם מלוטע ללמד לתמות (קדושין שם) כל מיני כפרות ופוכרת שהרי גם המכפרין קרבים מאחורין שלהן (חולין שם). **בחון עשה מכשיר.** לפרים, כמכפר. שעיר המשתלח, לתמר במחט, דבעי לקר לפר בשם, שבאחת שיפול הגורל לשם יהיה לקר לעזאזל (שם). **מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום.** שלף לך לתם שיהו עומד בספק תמת (בזבחים עג.). שבכל יום הוא עומד בספק תמת שלו ונקפו שמא תמת ומלינו שהכשיר בכמוב לשם תלוי לקיבל ונלמוד היכ להוסיף בספק תמת בעלים, והלי נמי לתן סהלי לכל יומא בספק תמת קלי (חולין מא:). **המעון הזה.** שנוטה (לעיל ח.). כמיש המקדש נקנט (רשב"ם ב"ב קסו:). **המתין עד שתכנס לבית הספק.** כלומר המתן עד למחר שיש תמת בספק שמא תמת היום, שכל מלאי יום הכפורים אין לאוכל בספק אחד, דשמא יכפר עליו יום הכפורים מיני שמאת תלויין שעבר עליהן יום הכפורים על ספק, כדאמרינן בפרק ב' מתות (לעיל יח.). **וחייבי אשמות תלויין פטורין.** דיום הכפורים מכפר עליהן (יומא פה:).

(ד) ר"ש. עי' תוס' מנחות (דף קא ע"ב): (ה) בעגלה כשר בעגלה פסול בפרה על תיבת ערופה נרשם קו מלמעלה להורות כי לפ"ד ראוי למחקו ובמשנה בחולין ליתא תיבה זו: (ו) כיפרה ספיקה תנאי היא ותנא דבי רבי ישמעאל נאמר עיין בערוך ערך